

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Miranda Beverly-Whittemore
BITTERSWEET

Copyright © 2014 by Miranda Beverly-Whittemore

This translation published by arrangement with Crown Publishers, an
imprint of the Crown Publishing Group, a division of Random House LLC
Translation Copyright © 2016 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01596-6

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od
drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u
potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva
životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

MIRANDA
BEVERLI-VITMOR

**UKRADENA
SREĆA**

Prevela Branislava Maoduš

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2016.

Za Ba i Fa, koji su delili zemlju, i Q jer mi dade svet

FEBRUAR

PRVO POGLAVLJE

Cimerka

Pre nego što me je prezrela, pre nego što me je volela, Dženevra Ketrin Vinslou nije ni znala da postojim. Ovo je, naravno, preterivanje; u februaru smo već gotovo šest meseci delile sobu nalik na vrelu kutiju šibica, tako da mora da je bila svesna mog postojanja (ako ni zbog čega drugog, a onda zbog toga što sam kašljala svaki put kad bi ona pušila cigaretu na gornjem krevetu), ali sve do dana kad me je Ev zamolila da pođem s njom u Vinloh bila sam navikla da me gleda kao što bi gledala kakvu ružnu fotelju – kao nešto što joj se nalazi na putu, i što može da koristi kad se za tim ukaže potreba, ali svakako ne kao nešto što bi sama odabrala.

Te zime bilo je hladnije nego što sam mislila da je moguće, premda je devojka iz Minesote sobu niže od nas tvrdila da *to nije ništa*. U Oregonu je sneg predstavljao dar, dvodnevnu radost kao nagradu za mesece trpljenja sivog kišnog neba. Ali je vetar što je šibao pored reke Hadson bio toliko žestok da mi se srž u kostima ledila. Svakog bih se jutra šćućurila pod jorganom ne znajući kako ću stići na predavanje iz latinskog u devet. Oblaci su prosipali beskrajnu belinu, a Ev bi ostajala da spava.

Spavala je svakog dana, s izuzetkom prvog dana semestra, kad se temperatura spustila ispod nule. Tog jutra me je pogledala skupljenih očiju dok sam navlačila tanke gumene kaljače kojih se moja majka dokopala u prodavnici polovne odeće i bez reči je sišla s kreveta, otvorila orman i spustila pred mene nove novcate krznom postavljene *el el bin* zimske čizme. „Uzmi ih“, naredila mi je njišući se u svilenoj spavaćici iznad mene.

Šta da mislim o ovoj neuobičajeno velikodušnoj ponudi? Dotakla sam kožu – bila je baš onako meka kao što je i izgledala.

„Ozbiljna sam.“ Vratila se u krevet. „Ako misliš da ću u tome izaći napolje, pomerila si pameću.“

Nadahnuta njenom velikodušnošću i verom da su čizme već razgažene (i gonjena svakodnevnim strahom svakog seljaka najamnika – evo sad će me proglasiti nedostojnom i oterati me), terala sam svoje ukočeno telo preko dvorišta studentskog doma. Nastavljala sam uprkos ledenoj kiši, susnežici i snegu, a zdepastim nogama sam svom težinom upadala posred svakog nanosa snega na koji bih naišla. Skupljenih očiju pogledala sam Evinu rastrojenu vitku priliku kako puši na našem prozoru i zahvaljivala se bogovima što nije spustila pogled.

Ev je nosila kaput od kamilje dlake, pila je apsent u noćnim klubovima na Menhetnu i igrala naga na vrh glavne kapije jer joj je neko uputio izazov. Sazrela je u internatu i na odvikavanju od zavisnosti. Njene nakarminisane drugarice proletale su našom zagušljivom sobom obećavajući nešto bolje; moja ideja socijalizacije bila je da se skupim na svom krevetu s primerkom *Džejn Ejr* nakon pauze od učenja koju su priredili stanari doma. Jednom se desilo da je nisam videla nedeljama. U onih nekoliko prilika kad su joj oštri vremenski uslovi osujetili planove prenosila mi je svoju životnu mudrost: (1) pij samo žestinu na žurkama jer se od nje nećeš ugojiti (i pored toga što je pućila usne svaki put kad bi tu reč izgovorila preda mnom, nije se ustezala da je izgovori), i (2) zatvori oči ako ikad budeš morala da staviš nečiji penis u usta.

„Ne očekuj da ti cimerka bude najbolja drugarica“, rekla mi je majka odlučnim glasom samo za mene čuvanim, baš pre nego što sam odletela na istok. Još u avgustu sam, posmatrajući kako pripadnik službe za bezbednost saobraćaja pretura po mom bapskom donjem vešu dok mi je majka divlje mahala, njen komentar okarakterisala kao uvredljiv. Dobro sam znala da mojim roditeljima neće mnogo smetati ukoliko ne uspem na koledžu i ako budem morala da se vratim da do kraja života čistim tuđu odeću; bila je to sudbina koju sam, verovali su – ili je bar moj otac verovao – sebi zapečatila pre svega šest godina. Ali do početka februara shvatila sam šta je moja majka zaista imala na umu; devojke što su došle da

studiraju zahvaljujući stipendiji ne bi trebalo da spavaju pored potomaka stubova američkog društva jer to podstiče neutoljivu glad.

Bližio se kraj semestra, i bila sam uverena da smo Ev i ja učvrstile svoje uloge: ona je mene trpela, a ja sam se pretvarala da prezirem sve što ona predstavlja. Pa sam te prve nedelje februara doživela pravi šok kad sam u svom sandučetu u kampusu pronašla kovertu boje slonove kosti preko čije mat površine je tušem bilo ispisano moje ime. Unutra sam pronašla pozivnicu za prijem koji predsednica koledža krajem meseca priređuje u čast Evinog osamnaestog rođendana u muzeju umetnosti u kampusu. Izgleda da je Dženevra Ketrin Vinslou muzeju poklonila delo Edgara Dege.

Ako me je neko i video kako guram kovertu u džep perjane jakne u haotičnoj sobi za prijem pošte, mogao bi pomisliti da se skromna stara Mejbel Dagmar postidela ove razmetljive dekadencije, ali sve je bilo sasvim drugačije – želela sam da zadržim ovo ekskluzivno prijatno uzbudjenje zbog prijema pozivnice samo za sebe iz straha da bih mogla otkriti da je reč o grešci ili da se pozivnica nalazi u svakom poštanskom sandučetu. Ova pomalo grudvasta hartija čitavog dana grejala mi je ruku. Kad sam se vratila u sobu, kovertu sam stavila na vidno mesto na svom stolu, mesto gde je Ev volela da drži pepeljaru, odmah ispod jedine fotografije koju je okačila u sobi, fotografije gde se nalazilo šezdesetak ljudi – mladih i starih, i gotovo jednako naočitih i prirodno plavokosih kao što je bila i Ev, i odevenih u belo – ispred raskošnog letnjikovca. Bela odeća Vinslouovih bila je neformalna, ali nije spadala u onu vrstu neformalnosti što je odlikovala moju porodicu (majice kratkog rukava s Diznijevim likovima, pivski stomaci i limenke *hajnekena*). Članovi Evine porodice bili su vitki, preplanuli i nasmešeni. Devojčice s kosom upletenom u riblju kost nosile su majice s kragnom, blistave pamučne haljine i bele čipkane soknice. Bila sam srećna što je fotografiju okačila iznad mog stola; tako sam mogla da je natenane proučavam i divim joj se.

Tek nakon tri dana primetila je kovertu. Pušila je na svom krevetu – soba se punila reskom izmaglicom, a ja sam koristila pumpicu povijena nad zadatkom iz aritmetike odmah ispod nje – kad je zastenjala u znak prepoznavanja, a zatim skočila s kreveta i uzela kovertu. „Nećeš valjda doći?“, upitala je mašući njome. Zvučala je užasnuta samom pomisli na moj dolazak; pune usne je izvila u grimasu kakva bi na nekom drugom bila i ružna – jer istini za volju, Ev je čak i s prezrivim izrazom na licu i ovako nedoterana predstavljala zanosan prizor.

„Mislila sam da bih baš i mogla“, odgovorila sam krotko ne otkrivajući joj da sam se u isto vreme i radovala i brinula zbog onoga što ću obući za tu priliku, da ne spominjemo da sam brinula kako ću mlitavu kosu koliko-toliko lepo očesljati.

Dugačkim prstima bacila je kovertu nazad na moj sto. „Biće grozno. Mama i tata su ljuti na mene što nisam donirala sliku Metropolitan muzeju, pa mi, naravno, ne dozvoljavaju da pozovem prijatelje.

„Naravno.“ Trudila sam se da ne zvučim povređeno.

„Nisam to tako mislila“, prasnula je pre nego što se bacila u moju stolicu i podigla porcelansko lice prema tavanici mršteći se na pukotinu u gipsu.

„Zar me nisi ti pozvala?“, usudila sam se da pitam.

„Nisam.“ Zakikotala se kao da je moja greška neverovatno simpatičan prestup. „Mama uvek zove cimere. Tim činom želi da stvori utisak veće... demokratičnosti.“ Videla je izraz na mom licu, a zatim dodala: „Ja čak i ne želim da prisustvujem; nemam razloga da budem tamo.“ Uzela je svoju *mejson pirson* četku i prešla njome preko kože glave. Čulo se šuštanje guste čekinje, a zlatna kosa je zasjala.

„Želim da idem“, rekla sam, a razočaranje u glasu me je odalo. Ponovo sam se posvetila matematici. Bolje je da ne idem – osramotila bih se. Ali Ev me je sad gledala i nije skretala pogled s mene – prodornim, na svrdlo nalik pogledom pažljivo mi je proučavala lice – dok nisam to više mogla da podnesem. „Šta je bilo?“, upitala sam, izazivajući je svojom uznemirenošću (ali ne previše; nisam je baš mogla kriviti što ne želi da dođem na tako otmen događaj).

„Razumeš se u umetnost, zar ne?“, upitala je, a iznenadna mekoća njenog glasa ublažila je moju ljutnju. „Želiš da diplomiraš istoriju umetnosti?“

Iznenadila sam se – nisam imala predstavu da Ev obraća pažnju na moja interesovanja. I premda sam, istini za volju, odustala od studija istorije umetnosti – zahtevale su da se suviše vremena provodi u pravljenju beležaka u mračnim prostorijama, a ja nisam baš bila od onih što lako pamte, i počela sam da se zaljubljujem u Šekspira i Miliona – jasno sam uvidela da je zanimanje za umetnost moja ulaznica.

„Mislim.“

Ev se ozarila, a njen osmeh bio je nalik na razvedravanje olujnog neba. „Sašićemo ti haljinu“, rekla je tapšući. „Plava boja ti lepo stoji.“

Primitila je.

DRUGO POGLAVLJE

Prijem

Tri nedelje kasnije stajala sam u glavnoj, staklenoj dvorani muzeja umetnosti u kampusu u svilenoj haljini boje mora tako otmeno nabranom i sašivenom da sam izgledala kao da imam deset kilograma manje. Pored mene je stajala Ev, u pripijenoj dugačkoj haljini od šantung svile boje šampanjca. Izgledala je poput princeze i, kao što to biva s princezama, na nju se pravila nisu odnosila; držale smo po čašu vina u ruci ni najmanje se ne obazirući na zakon, i niko, ni članovi odbora ni profesori, ni apsolvanti istorije umetnosti što su prolazili pored nas, nije ni okom trepnuo kad je video da pijemo alkohol. Usamljena violinistkinja svirala je neku tužnu melodiju u udaljenom uglu prostorije. Predsednica koledža – najistaknutija članica, i žena na najvišem položaju, sede kose nalik na sivu kacigu i osmeha dovedenog do savršenstva u umetnosti sakupljanja sredstava – stajala je pored nas. Ev me je predstavila da bi poštedela sebe pažnje starije žene, ali meni je laskalo što se ona interesuje za moje studije („Sigurna sam da možemo da te ubacimo na taj napredni seminar o Miltonu.“), premda sam želela da se otarasim njenog prisustva da bih mogla da provedem više vremena s Ev.

Ev mi je u ušnu školjku šaputala ime svakog gosta – kako ih je sve upamtila čak ni sad mi nije jasno, osim što znam da je bila odgojena za to – i ja sam shvatila da sam nekako, neobjašnjivo, postala počasni gost počasnog gosta. Ev je možda srdačno dočekivala svaku zvanicu, ali sa mnom je delila najpoverljivije opaske („Asistent Oukli – spavao je sa svima“,

„Amanda Vin – pati od ozbiljnog poremećaja u ishrani“). Upijajući sve ovo, nisam mogla da zamislim zašto ona nije ovo želela: Degu (balerina povijena nad baletskom cipelicom na ivici pozornice), odrasle što su joj laskali i dodvoravali joj se, proslavu rođenja i tradiciju. Onoliko snažno koliko je ona čeznula da se večer završi, ja sam sve to upijala znajući da ću sutra opet morati u njenim čizmama da se probijam kroz bljuzgavicu i molim se da mi stigne ček za stipendiju da mogu da kupim rukavice.

Vrata glavne dvorane su se otvorila i predsednica je požurila da dočeka najnovije, poslednje zvanice, razdvajajući masu pred sobom. Moj niski rast mi nikada nije išao naruku, pa sam se mučila da vidim ko je to stigao – neka filmska zvezda, uticajni umetnik? – samo je neko važan mogao da izazove takvu reakciju u ovoj akademskoj skupini.

„Ko je to?“, prošaptala sam podižući se na prste.

Ev je iskapila drugu čašu džin-tonika. „Moji roditelji.“

Berč i Tilde Vinslou bili su najglamuroznije osobe koje sam ikad videla: otmeni, prefinjeni i očigledno napravljeni od sasvim drugačijeg materijala nego ja.

Tilde je bila mlada – ili je bar bila mlađa od moje majke. Imala je Evin vrat labuda, na kom se nalazilo oštrije, manje izvanredno lice; ali nemojte dozvoliti da vas to zavara, Tilde Vinslou bila je prava lepota. Bila je mršava, suviše mršava, i premda sam na njoj videla znake dugogodišnjeg brojanja kalorija, priznaću da sam se divila onome što je odricanje za nju učinilo – naglasilo joj bicepse i istaklo liniju vilice. Jagodice su joj bile oštre poput žileta. Nosila je haljinu od smaragdne teške svile uhvaćenu u struku safirnim brošem veličine dečje pesnice. Njena beloplava kosa bila je vezana u nisku punđu na potiljku.

Berč je bio stariji – od Tilde je bio stariji dobrih dvadeset godina – i imao je naglašen stomak čoveka u sedamdesetim godinama. Ali je, ako se to izuzme, bio vitak. Lice mu nimalo nije izgledalo staro; bilo je naočito i mladoliko, a kristalnoplave oči sijale su poput dragog kamenja iza dugačkih tamnih trepavica koje je Ev nasledila od njegove loze. Dok su nam se on i Tilde polako i odlučno približavali, rukovao se s ljudima poput političara, i upućivao pokoju šalu ili doskočicu što je uveseljavala masu. Tilde je pored njega delovala kao sušta suprotnost. Teškom mukom je naterala sebe da se nasmeši, a kad su nam konačno prišli, odmerila me je kao da sam tegleći konj doveden da vuče plug.

„Dženevra“, rekla je kad se uverila da nemam šta da ponudim.

„Mama“, primetila sam stegnutost u Evinom glasu, koja je nestala čim ju je otac zagrlio oko ramena.

„Srećan rođendan, pirgavice“, prošaputao joj je u savršeno uvo, dotakvši je prstom po nosu. Ev je porumenela. „A ko je“, upitao je pružajući mi ruku, „ovo?“

„To je Mejbel.“

„Cimerka!“, uzviknuo je. „Gospođice Dagmar, zadovoljstvo mi je upoznati te.“ Progutao je ono odvratno *g* u sredini mog prezimena i završio teatralno naglasivši *r* taman dovoljno. Po prvi put moje ime je zazvučalo prefinjeno. Poljubio mi je ruku.

Tilde mi se slabašno nasmešila. „Možda ćeš nam reći, Mejbel, gde je naša ćerka provela božićne praznike.“ Glas joj je bio visok i tanak, i u njemu se blago osećao naglasak, ali se nije moglo odrediti da li je negovan ili stran.

Na Evinom licu se na trenutak videla panika.

„Bila je sa mnom“, odgovorila sam.

„S tobom?“, upitala je Tilde i činilo se da je iskreno zainteresovana. „A šta je, moliću lepo, radila s tobom?“

„Išle smo u posetu mojoj tetki u Baltimor.“

„Baltimor! Ovo postaje sve bolje i bolje.“

„Bilo je baš lepo, mama. Rekla sam ti da su na mene lepo pazili.“

Tilde je podigla obrvu i obe nas pogledala pre nego što se obratila kustosu pored sebe i upitala da li su izložena Rodenova dela. Ev mi je stegla rame.

Nisam imala pojma gde je Ev provela božićne praznike – svakako nije bila sa mnom. Ali nisam baš sasvim lagala – ja sam bila u Baltimoru, i bila sam primorana da tih nedelju dana, koliko studentski domovi nisu radili, trpim društvo tetke Džin. Poseta tetki Džin za vreme one jedne jedine avanture na koju smo majka i ja ikad išle zajedno – u petodnevnom pohodu na Istočnu obalu – bio je vrhunac mog predtinejdžerskog postojanja. Moja sećanja na tu posetu bila su mutna, s obzirom na to da su poticala iz perioda pre nego što se sve promenilo, ali bila su srećna. Tetka Džin mi se činila kao glamurozna i bezbrižna kontrateža mojoj teškoj, savesnoj majci. Jele smo merilandske račiće i išle u restoran na voćni kup.

Ali bilo da se tetka Džin u međuvremenu promenila ili je moje oko postalo izvežbanije da primeti suptilnosti, tog prvog decembra na koledžu otkrila sam da bih pre sebi pucala u glavu nego postala kao ona. Živela

je u memljivom stanu prepunom mačaka i delovala je zbunjeno kad god bih joj predložila da odemo u Smitsonijan. Jela je polugotove obroke i dremala pred televizorom za vreme ponoćnih reklama. Kad se Tilde okrenula od nas, setila sam se, s jezom, obećanja koje mi je tetka izmamila na kraju posete (sve što je trebalo da uradi bilo je da spomene ime moje napuštene majke): dve beskrajne nedelje u maju pre nego što se vratim u Oregon. Usudila sam se da maštam da će Ev poći sa mnom. Ona bi bila ključ za preživljavanje kviza „Prava cena“ i golicanja mačjih dlaka u grlu.

„Mejbel studira istoriju umetnosti.“ Ev me je gurnula prema svom ocu. „Voli Degu.“

„Zaista?“, upitao je Berč. „Možeš mu prići bliže, znaš. Još je naš.“

Pogledala sam blistavo osvetljenu sliku postavljenu na jednostavno postolje. Nalazila sam se na svega nekoliko koraka od nje, ali kao da ih je bilo milion. „Hvala“, oklevala sam.

„Znači diplomiraćeš istoriju umetnosti?“

„Mislila sam da ćeš diplomirati engleski“, ubacila se predsednica iznenada se stvorivši pored mene.

Porumenela sam kad je sva pažnja usmerena na mene i osećala sam se kao da su me uhvatili u laži. „O“, počela sam da zamuckujem, „volim oba ova predmeta – zaista ih volim – i tek sam na prvoj godini, znate, i...“

„Pa nema književnosti bez umetnosti, zar ne?“, upitao je Berč toplo, sklanjajući se da primi u društvo još nekoliko Evinih obožavalaca. Stegao je ćerki rame. „Kad je ova ovde imala jedva pet godina, odveli smo decu u Firencu, a ona nije mogla da se odvoji od Meduzine glave u galeriji Ufici. Niti od Judite i Holoferna! Neverovatno je kako deca vole strašne priče.“ Svi su se nasmejali. I ja sam ponovo postala nevidljiva. Berč mi je na trenutak uhvatio pogled i namignuo mi. Osetila sam kako rumenim od zahvalnosti.

Pošto je predsednica održala pozdravnu zdravicu, a predjelo i rođendanski kolačići sa krem glazurom u boji moje haljine posluženi, i nakon što je Ev održala govor u kom je rekla kako se na koledžu oseća kao kod kuće i da se nada da će Dega živeti srećno u muzeju još mnoge godine, Berč je podigao čašu privlačeći pažnju prisutnih.

„Tradicija je porodice Vinslou“, rekao je kao da smo svi članovi porodice, „da svako dete, kad napuni osamnaest godina, pokloni jednu sliku instituciji po svom izboru. Moji sinovi su odabrali Metropolitenski muzej. Moja ćerka odabrala je bivši ženski koledž.“ Ovaj njegov komentar izazvao

Ukradena sreća

je buru smeha. Berč je podigao čašu prema predsednici u znak izvinjenja. Pročistio je grlo, a sa usana mu je izbledeo zajedljiv osmeh. „Možda je tradicija potekla iz želje da se svakom detetu pruži zdravo obrazovanje u vezi s povraćajem poreza“, ponovo je njegov komentar izazvao smeh, „ali duh ove tradicije leži u želji da se podučava, da se delom pokaže da nikad ne možemo istinski posedovati ono što je zaista važno. Zemlju, umetnost, čak ni, ma koliko nas rastanak s njim bolelo, jedno veliko umetničko delo. Vinslouovi su otelotvorenje filantropije. *Philos* – voleti. *Anthropos* – čovek. Ljubav prema čoveku. Ljubav prema drugima.“ S ovim rečima se okrenuo prema Ev i podigao čašu šampanjca prema njoj. „Volimo te, Ev. I upamti: dajemo ne zato što možemo, već zato što moramo.“

TREĆE POGLAVLJE

Pozivnica

Koja čaša šampanjca više, neki zalogaj hrane manje, i pregrejana prostorija sat vremena kasnije počela je da mi treperi pred očima. Bio mi je potreban vazduh, voda, nešto, ili će mi, bila sam sigurna, članci – povijeni pod pritiskom tela na par lakih cipela sa špicem i visokom potpeticom – eksplodirati. „Vratću se“, prošaputala sam dok je Ev tupo klimala glavom slušajući priču jednog od članova odbora o propalom putu u Kankun. Ote-turala sam se niz dugački staklom prekriveni hodnik što je vodio u gotsko krilo muzeja. U kupatilu sam se umila mlakom vodom. Tek sam se tad setila da sam našminkana. Ali bilo je suviše kasno; vlaga je već napravila kaos – razmazan karmin i tamni kolutovi oko očiju. Izvukla sam ubruse i počela da trljam lice dok nije izgledalo kao da sam prespavala na klupi u parku, ali ne i da sam umobolna. Ionako nije bilo važno – vratićemo se u studentski dom. Možda ćemo poručiti picu.

Došetala sam hodnikom do sale kao sasvim druga žena u iščekivanju pidžame i pice. Iznenadila sam se kad sam videla da u dvorani nema nikog – osim violinistkinje, koja je pakovala instrument, i konobara što su rasklapali prazne stolove. Ev, predsednice, Berč i Tilde – svi su nestali.

„Izvinite“, rekla sam jednom od konobara, „da li ste videli kuda su otišli?“

Minduša u obrvi mu je zasijala kad je podigao obrve, čime je želeo da kaže: „Zašto bi to mene bilo briga?“ Prepoznala sam taj gest jer sam i sama nekada radila kasno noću. Otišla sam u ženski toalet i zavirila ispod

vrata kabina. Suze su mi pekle oči, ali sam se borila protiv njih. Ovo je bilo smešno. Ev je verovatno krenula kući da me pronade.

„Zaboga“, zacoktala je kuratorka muzeja kad me je zatekla. „Muzej je zatvoren.“ Da je Ev bila pored mene, ne bi to rekla, a ja ne bih požurila da odem. Uzela sam svoj usamljeni kaput s metalnog čiviluka u predvorju i uronila u hladnoću.

I tu sam, nedaleko od dvokrilnih vrata, ugledala Ev i njenu majku. Bile su mi okrenute leđima. „Ev!“, povikala sam. Nije se okrenula. Biće da me zbog vetra nije čula, pa sam joj se približila usredsređena na to kako koračam da ne bih iskrenula članak. „Ev“, rekla sam kad sam joj se približila. „Tu si. Tražila sam te.“

Tilde je naglo okrenula glavu na zvuk mog glasa kao da sam komarac.

„Hej, Ev“, rekla sam oprezno. Nije mi odgovorila. Krenula sam da joj dotaknem rukav.

„Ne sad“, zasiktala je Ev.

„Mislila sam da bismo mogle...“

„Šta ti nije jasno?“ Okrenula se prema meni besno.

Dobro sam znala kako izgleda kad vam neko da do znanja da ste suvišni. I poznavala sam dovoljno Ev da znam da je dobar deo života provela dajući ljudima do znanja da su suvišni. Ali se činilo toliko u neskladu s ovom večeri – nakon što sam lagala da je zaštitim, i pošto se konačno ponašala kao da mi je drugarica – da sam ostala zaleđena posmatrajući kako Tilde odvodi Ev do *leksusa* koji je Berč dovezao.

Nije se te noći vratila u sobu, što je bilo u redu. Čak i normalno. Mesecima sam živela sa Ev ne očekujući ništa od nje – ni prijateljstvo, ni odanost – ali je njeno ponašanje prema meni narednog dana počelo da me nagriza, da me žulja poput obuće što mi je pozajmila, i pravi žuljeve koje je trebalo da predvidim i pokušam da sprečim.

Naredni dan pokazao se još gorim bez obzira na to što sam navukla njene čizme i pustila da mi stegnu stopala; i pored toga što sam dozvolila sebi da, sa svakim korakom, poželim da je neprijatno ponašanje od prethodne noći bilo izuzetak. Šest predavanja, pet seminarskih radova, četiri projekta za ovaj semestar, tašna je imala petnaest kilograma, grlo je počinjalo da me peče, pantalone su mi bile otežale od otopljenog snega, a u duši sam osećala sve veću prazninu i usamljenost. Dok sam se uveče vukla našim hodnikom, osećala sam poznati miris duvana kako šapuće ispod naših vrata i setila se usputnog komentara naše savetnice u domu u

vezi s tim kako će sledeći put kada oseti duvan imati pravo da nam naplati pedeset dolara kazne. Dozvolila sam sebi da osetim bes. Ev se vratila, i šta s tim? Imala sam astmu. Nisam mogla živeti u sobi punoj dima – bukvalno je pokušavala da me uguši. Jedina prednost mog leka za astmu – opravdanja za moju težinu – neće mi biti ni od kakve koristi ako budem mrtva.

Stegla sam zube i rekla sebi da budem snažna, da mi nisu potrebne proklete čizme. Mogla bih da pišem ocu i zamolim ga da mi kupi par čizama. (Zašto to već nisam uradila?) Nije mi bio potreban snob koji muzejima poklanja slike Edgara Dege da mi se izležava u sobi i podseća me na to koliko sam ništavna. Uhvatala sam kvaku i rekla sebi da sve što imam kažem onako kako bi to Ev rekla jeste: „Jebote, Ev, možeš li da pušiš negde drugde?“ (Obratila bih joj se nonšalantno, kao da je moja primedba filozofske prirode, a ne izraz siromaštva.). I uletela sam u sobu.

Obično je pušila za svojim stolom pored prozora, a cigareta bi joj visila u uglu usana, ili bi sedela u turskom sedu na svom krevetu i tresla pepeo u praznu bocu od soka. Ali ovog puta je nije bilo. Dok sam spuštala tašnu, zamislila sam, s mračnim ushićenjem, da je ostavila cigaretu i zapalila posteljina pre nego što se zaputila na neko glamurozno odredište – u rusku čajdžinicu, ili privatni krovni prostor u Trajbeki. Čitav dom će buknuti u plamenu, i ja ću izgoreti s njim. Pa će morati zauvek da me se seća.

A zatim sam čula: šmrcanje. Skupljenih očiju podigla sam glavu prema gornjem krevetu. Čebe je podrhtavalo.

„Ev?“

Čulo se tiho plakanje.

Prišla sam kao hipnotisana. Stajala sam u tom čudnom položaju u natopljenim farmerkama i krivila vrat. Zaista je bila ispod pokrivača. Pitala sam se šta da radim kad sam začula kako joj glas prelazi u snažan grlen jecaj. „Jesi li dobro?“, upitala sam je.

Nisam očekivala da mi odgovori. I svakako mi namera nije bila da spustim ruku na njena leđa. Da sam bila pribranija, ne bih se usudila da to učinim – suviše je bilo gordosti u mom gnevu; a ovaj gest je bio suviše prislan. Ali moj dodir izazvao je neočekivanu reakciju. Najpre je snažnije zaplakala. Zatim se okrenula tako da su nam lica bila bliže nego ikad i ja sam mogla da vidim svaki delić njenih vlažnih tirkiznih očiju; mestimično flekave crvene obraze; masnu plavu kosu što je prvi put otkako je poznajem izgledala beživotno. Usta su joj podrhtavala, a ja nisam mogla

da se suzdržim da ne spustim ruku na njenu užarenu slepoočnicu. Ovako izbliza izgledala je mnogo više nalik na ljudsko biće.

„Šta se desilo?“ upitala sam je kad se konačno smirila.

Na trenutak se činilo kao da će opet početi da plače. Ali je umesto toga uzela još jednu cigaretu i zapalila je. „Moj rođak“, rekla je kao da mi je time sve objasnila.

„Kako se zove?“ Mislila sam kako ne mogu podneti da ne otkrijem šta joj je to slomilo srce.

„Džekson“, prošaputala je oborenih uglova usana. „On je vojnik. Bio je“, ispravila se, a suze joj opet potekoše.

„Poginuo je?“

Odmahнула je glavom. „Vratio se prošlog leta. Mislim, ponašao se pomalo čudno i tako to, ali nisam mislila...“ Ponovo je zaplakala. Plakala je toliko snažno da sam skinula čizme i perjanu jaknu i sela na postelju pored nje i zagrlila njeno drhtavo telo.

„Ubio se. Pucao je sebi u usta. Prošle nedelje“, rekla je naposljetku, činilo mi se satima kasnije, dok smo ležale jedna pored druge pod njenim crvenim pokrivačem od kašmira i zurile u ispucalu tavanicu kao da je ovo bilo nešto što smo stalno radile. Pravo mi je olakšanje predstavljalo da konačno čujem šta se desilo; već sam počela da se pitam da nije ovaj njen rođak ušetao u poštu i pobio sve u njoj.

„Prošle nedelje?“ upitala sam.

Okrenula se prema meni i čelom dotakla moje. „Mama mi je tek sinoć rekla. Nakon prijema.“ Nos i oči počeli su da joj se crvene najavljujući novi nalet suza. „Nije želela da se uznemirim i *sve upropastim*.“

„O, Ev“, saosećala sam s njom ispunjena osećajem oprosta. Zato se onako brećnula na mene nakon zabave – obuzela ju je žalost.

„Kakav je Džekson bio?“ upitala sam, a ona je ponovo zaplakala. Bilo je neobično i lepo ležati pored nje, osećati njenu kosu boje lana na obrazu, posmatrati kako joj se velike kugle tuge slivaju niz glatko lice. Nisam želela da se ovo okonča. Znala sam da ću je ponovo izgubiti ako prestanem da pričam.

„Bio je dobar momak, znaš? Na primer, prošlog leta jedan od pasa njegove mame, ker po imenu Flip, trčao je po šljunčanom putu, a neki seronja od radnika na održavanju izleteo je iz krivine vozeći osamdeset na sat i udario je psa. Začuo se onaj jezivi zvuk“, zadržtala je, „a Džekson je prosto prišao i uzeo psa u naručje – mislim, svi drugi su vrištali i plakali,

Miranda Beverli-Vitmor

a sve se to desilo pred decom – odneo ga na travu i češkao iza ušiju.“ Ponovo je sklopila oči. „A kasnije ga je pokrio ćebetom.“

Pogledala sam fotografiju porodice Vinslou iznad svog stola, premda je to bilo jednako budalasto kao pregledati meni za večeru na koju odlaziš čitavog života; poznavala sam svaku plavokosu glavu, svaki vitak list noge, kao da je njena porodica moja. „Ovo je vaša vikendica, zar ne?“

Izgovorila je ime kao da ga izgovara prvi put: „Vinloh.“

Osetila sam njen pogled na svom licu. Sledeće reči izgovorila je veoma pažljivo. I premda mi je srce preskočilo, trudila sam se da moja reakcija bude odmerena i sve vreme sam sebi govorila da ona to više neće ponoviti: „Trebalo bi da dođeš u posetu.“